

ZEMPLÉNI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.
Megjelen hetenkint kétszer:
Szerdán és szombaton reggel.

Főszerkesztő: IJ. MECZNER GYULA.
Felelős szerkesztő: BIRÓ PÁL.
Főmunkatárs: Dr. HÁM SÁNDOR.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 korona, félévre 6 kor.,
negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 12 fillér.

Kik jogosan követelnek.

Sátoralja-Ujhely, június 24.

Ha van kérdés, mely mindig időszéri s melynek tárgyalása közérdekű, úgy bizonyára az a magyar állami tisztviselők helyzete. Közérdekű, mert már odáig jutott e kérdés, hogy többé nem helyzetük javításáról, hanem már valósággal megmentésükről van szó. Minden elfogulatlan szemlélő előtt tisztán áll különösen a kisebb javadalmazásu tisztviselők helyzetének tarthatatlansága, állapotuk változatos volta. Ritka türelemmel, az önfeláldozásig küzdve remélik helyzetük jobbra fordulását. De ez folyton késik. Pedig ennek égető szükségességét belájták, sürgetik legjelesebb államférfiaink. Még a reményt — a küzdő, szenvedő emberiség e jótéteményét is oly szűken mérik az intéző körök, hogy nem csoda, ha a tisztviselők jórésze már bizni sem tud. Elcsügged! Vajon várhatjuk, követelhetjük-e aztán egy ily elcsüggedt, reményt vesztett — a létért való nehéz küzdelemben kimerült — tisztviselő kartól azt a munkát, a mire az államnak, a társadalomnak szüksége van?

Rendkívül megváltozott, teljesen átalakult az államtisztviselők munkaköre — csak 3—4 évtized óta is — mennyiségre és fontosságra nézve. Egész embert kíván és ennek teljes erejét, munkabírását igénybe veszi. Ezért jár javadalmazása mégis majdnem az, vagy

legalább az szolgál alapul, mit régen legtöbb szaknál — mintegy nobile officiumképen — szabtak volt ki.

Valósággal ironia, hogy sok szaknál, (pénzügy, közlekedésügy stb.) naponta százezreket kezelnek néhány száz forinttal fizetett alkalmazottak. Elismerés és bámulat illeti meg az államtisztviselők jellemzőségeit ezért és hogy igazán elenyésző, alig számba vehető része esik a kísértés áldozatául. Vagy hány esetben tisztán lelkiismeretere van bízva sok ügyben fontos döntés, midőn nemcsak az állam pénzügyi érdeke, de a polgárok anyagi jóléte is kockán forog.

Valóságos hadserege az államnak a béke idejében a hivatalnoki kar, s nem tartom kevésbé fontosnak és dicsőbbnek hivatásukat a hon védőinél: a hadseregénél. A mai állam-formának mintegy szilárd összefoglaló kerete a tisztviselőkar s jaj annak az országnak, melyben a keret nem szilárd és nem megbízható.

Hazánkban — a sok nyelvű és nemzetiségű országban — rendkívüli feladatok is nehezülnek a tisztviselők vállaira. Állampolitikai szempontokból elengedhetetlen, hogy anyagilag független és megelégedett és hivatásának magaslatán álló hivatalnoki kara legyen, mert egyes vidékeken egyedüli támasztékai a magyar állameszméknek.

Igy a naiv és osztja jó tanácsát, Mint kell csinálni dráma s vígmű mását, Mert hol hiányzik ember s jelleme, Ott épen az nincs, a mi kellene.

Kacaj fog el e zsenge bírálatra, Avas szabályhoz ért, azt bár mutatja, De kora lelkét mégsem ismeri, Ebben a költő inkább mesteri. A régi iskola ott nem szabályzó, Hol a színen tapsot nyer a bajzó, S hol botcsinálta lángelmék nyomán Már gyökeret vert egy újabb irány. Költő-királyunk, lám, hogy hébe-korba Még visszasandalt ama régi korba, Mely Miltonát s Kálmán királyt szülé, Ugy látta be, hogy nem vág együvé Darabja és kora. Ő ezt a címet Tüzte ki közelebb: „Keresd a szívet,” S a darabot csak kongó ház fogadta, A csengő tapsot az is vékonyan adta. Így vette kaptafára hevenyében Most a *bolondot*, tetszős grófi néven, Majd a *cigányt*, bárói koronával, Kottára szedve jó bécsi danával. Ez kell a kornak, gondolá a Nagy, Vakulj magyar! Csak aztán tapsot adj!

Drámai művet, melyben nincsen ember, Mert hogyha volna, rajta senki sem nyer, Így szül a kor s a bénák és bolondok Viadalával így üzzük a gondot. No meg a nő! tárgyal az is szabad, Még azt is úzi minden új darab, Száz változatban házasságtörés, — (Uj kortina, új jelenetezés!)

Egy más, nem kevésbé fontos szempont is követeli a tisztviselők rendes javadalmazását. Államférfiaink panaszozzák és nagy csapásnak tartják egy igazi művelt magyar középosztály hiányát. Ennek pedig legbiztosabb, legmegbízhatóbb gerince lehetne a magyar hivatalnoki kar, ha azt súlyos anyagi helyzetéből kiemelnék. Meggyőződésem, hogy a súlyos anyagi gondoktól kissé menten kivenné a részét a hivatalnoki kar a magyar nemzeti állam kiépítésének hatalmas munkájában is, mihez pedig igen sok dolgos kézre van még szükségünk! Az anyagi gondok között, a létért való küzdelemben bizony nehéz ideális munkán dolgozni!

A fentiekben, hiszem, eléggé rámutattam annak igazságára, hogy az állami tisztviselők helyzetének javítása igazán fontos állami szükséglet. De már annak bizonyítása, hogy ennek tizenkettedik órája is itt van, mikor a halogatás végzetes következményekkel járhat, azt hiszem, igazán felesleges érvekkel támogatni.

Az illetékes körök is elismerik e tény, de rögtön hozzá teszik a szomorú pénzügyi helyzetet, mint gátló akadályt jóakaratauk teljesítésében. De ez már többé ki nem elégitő válasz, mikor látjuk, hogy az utóbbi igazán folytonos pénzügyi krízissel telt esztendőkből is jutott sok mindenre, amire nemzetföntartási szempontból szükség volt.

Sok téren tapasztalhattunk örvendetes föllendülést, mely nagyobb áldozatokat vett igénybe. És most már sor kerülhetne azon ígért beváltására is, melylyel évek hosszú sora óta biztatták az állami tisztviselőket, kiknek helyzete ép oly sürgősen követeli a javulást, mint a tisztké és törvényhatósági tisztviselőké, a kiknek anyagi helyzetét azonban már meg is javították.

Kimondhatjuk végül, hogy a tisztviselői kar is hibás abban, hogy ide jutottunk! A keleti ember fatalizmusával és nem a nyugoti ember agilitásával nézték ügyüknek eliszaposodását. A legszigorubb törvényes határon belül maradván is volna elég alkalom, hogy igazságos ügyükről meggyőzzék a társadalmat. Nincs szükség könyörgésre, mikor jogunk van a kéresre! Kezdi már belátni. Igaz örömmel látom, hogy rátérnek a helyes utra. Ilyen a Tordán megindult, most Győrött folytatott akció. Csak teljesítsék lankadatlan buzgalommal kötelességeiket és maradjanak meg céljuk elérése érdekében szigorúan a törvényes keretben és mozgalmukban senki nem találhat kifogásolni valót. — Hisszük, hogy megyénk hivatalnoki kara is megmozdul rangkülönbség nélkül és reméljük, akciójuk eredménye nem fog soká késni. Szimpatiaink és érdeklődésünk mindenestre velük van!

A Budapesti szemle pártfogása
Ki nem terjedt sem *Miltonra*, sem [másra,

Mig a *Bolondok Grófját* úzi most, Holott ez épen csak guny és ríposzt. Ha szép művet nem védünk a bukástól, Jelesebbet hogy várjunk akkor mástól? Ki fog ma merni, hogyha Ő, a Mester, Nemes irányban pártfogásra nem lel? Kivesz divatból a Tragédia, S divatba jön rá a Paródia. Ehez a minta a költő darabja, Utmutató ez, hogy ilyenre szabja, A színmű köpenyét, ki mai napság A színpadon pörli költői jussát; Mert ily köpenyben, bár silány darabját, A Censorok gond nélkül elfogadják.

Ugy látom én, töprengő jó barátom, Hogy a Magyar Színház eltér magától, Csimét viselve, már nem nemzeti, Mert a mi az, azt gyáván elveti. Történetünk dicsőbb alakjai Költőre várnak, él is Jókai, De torzot ír, mert e nemen kívül Előadásra színmű nem kerül; Hisz' az egész magyar históriában »Nem korszerű tárgy«, ez a nagy hiány [van,

Igy a közélet is mind korszerűtlen, Tükörbe nem nézhet a kapzsi, hűtlen; A léha erkölcs nőhet mint a gomba, A szín a nézőhöz nem lesz goromba, Hogy a maga közönségét kijátszva, Jegyét a sok ludas majd ki ne váltsa.

TÁRCA.

Költői levél a Bolondok Grófjáról.

(Megtakarított régibb verseimből. 1888.)

Irtá: Fejes István.

Mi véleményem van, kérded, barátom, Ama műről, mely a költő-királytól *Bolondok Grófja* címen jött a színe. Válaszolok neked, de színt a színe, Mert azt hiszem, maga a kérdés tárgya, Épen alkalmas a paródiára.

Én azt a művet, drága jó barátom, Egy igen elmés szatírának látom. Azt gondolom, midőn ama jeles, Műalkotásra ily tárgyat keres, Alakjait csörgő sipkában adva, Mintát mutat fel egy mai darabra; Az egy iránymű, egy operett-dráma, Melyhez korunk izlése illő ráma. Csodálom is, hogy Vigjáték gyanánt Itéli meg a Budapesti Szemle, (Nem Gy. maga, csak X. gyakornok- [elme!])

Igy persze, a művön mindent leránt, Mert meg nem érté annak szellemét: A gyöngy ha nem kell, itt van a szemét!

Az istenadta jó író diák Boncolja hát a vélt komédiát, Shakspert, Moliert, hogy hol találja benne.] Költő-királyhoz illő, mond-e, lenne!

Csak egyben változatlan mindenik, Hogy a ki gyöngye, hát nyakát szegik. Korunk bünbakja és mulattatója (Moliert, Shakspert ettől a Muzsa óvja!) Mindig csak ez, a gyöngyesség, az asszony S a csonka-bonka az életpiacon.

A gyöngyesség kétféle, egyik az, A mi lehet valódi és igaz, Mint a pupos hát, de kacagni rajta, Ki szépre vágja, izlése visszatartja. Élet-viszony, természet, ferde helyzet, Ha ez elég, az is babérra lelhet, Ki színe hozza a szegény diákok, Mert parketen síklik, mit sohse látott, De gyöngyesség van más is, jó barátom, S ezt az egyénben s jellemében látom, Ki sorsa és jobb helyzete dacára Botlik előttem girbe-gurba csára. Ha hát poéta vagy, ezzel mulattass, Láttasd, miként bukik le a hatalmas, Midőn a láptót fenn a fatetön Már félre rugta göggel s megvetőn; Avagy mutasd, nem azt az istenadttát, Ki két pófára eszi nyert falatját, De azt, ki éhet, bár nem ismere, S ha aranyat lát, gyilkol a szeme. Mutasd a gyöngyességet az erőben, A melyre minden izem visszadöbben, Mert látok embert, kicsit és nagyot, Ki győzve, bukva, mindig én vagyok.

Költő-királyunk ily szabályra szabta Régi darabjait, s árát megadta, Mert a miben a szép eszme kiteszték, Senki se mondta rá: lám ez remek, [szép!

Sátoraljauhely, jun. 25.

Az új főispán installációja. Hadik Béla gróf Zempléni vármegye új főispánja, vasárnap este Budapestről jövet Sátoraljauhelyen keresztül utazott, a honnan vele együtt Tavarnára ment Dókus Gyula a vármegye főjegyzője is, hogy az installáció körüli előleges intézkedéseket és az ünnepélyes beiktatás rendezését megbeszéljék. Az installáció végleges megállapodás szerint jövő július hónap 16. napján lesz. Az ünnepség délelőtt 11 órakor kezdődik, a főispánnak a vasuti állomáson való fogadtatásával. Mivel pedig a Tavarna felől Homonnáról érkező vonatok vagy korán reggel vagy késő este érkeznek Sátoraljauhelybe, a közönség kényelmét szem előtt tartva, a főispán kísérettel tette magáévá a főjegyzőnek azt a megoldási javaslatát, hogy külön vonattal érkezék ide. E szerint a főispán az installáció napján délelőtt fél tizenegy órakor külön vonattal fog megérkezni a sátoraljauhelyi pályaudvarra. Az installáció programját lapunk egyik legközelebbi száma közli.

Az új főispánról. A Kassán megjelenő Felsőmagyarország című politikai napilap Hadik Béla gróf főispánról és a zempléni vármegyei helyzetről a következő érdekes dolgokat írja:

Kassa, jun. 24.

Főispánváltás Zemplénben.

Ugy a fővárosi, mint a zempléni sajtó rokonszenvesen fogadja, hogy Zemplén vármegye főispáni székebe a fiatal Hadik Béla gróf ül. Telve ambícióval, ifju munkavágyással, kitűnő előképzettséggel és tetterejének legszebb korában van az új, fiatal főispán, ez az ami Zempléni vármegye társadalmi és politikai köréit örömmel tölti el a fogadtatás előtt. Nehéz lesz az új főispán szerepe és tiszta élelátással, világos és józanul körültekintő óvatossággal kell megkezelni, mert ha jóelőre nem látja át a mostani zilált állapotok bajainak okait, könnyen szenvedhetnek hajótörést az ő szép intenciói. Tudjuk ugyan, hogy nem fog teljes hitelt adni annak az információnak, mely a ziláltságok okait elődje hibáival rojál fel. Sőt szeretnők látni, hogy a Molnár István rajongó liberáliszmusa az ő gondolkodásába is átáplálódik. Természetesen az ő apróbb politikai hibáinak mellőzésevel. Tudjuk azt is, hogy az új főispán, szabad gondolkodásával és politikai intelligenciájával teljesen távol tartja majd magát a megye egyik részéből kisugárzó reakcionárius be-

A mai társaság s egyénei,
A hol azt látnök, a mi emberit,
Ne nyulj hozzám virág ma egyiránt,
Mert csak a kántor s bakter tesz hibát,
Vagy ki falun lakik, nem is követ,
S a páholyokba nem hord látsövet.

Ezekről hát nem szó hat mai dráma,
A kritikát ilyen mű ki nem állja,
Kivéve, hogyha címzett hőse a
Pompéji lakmár dözsölő fia,
Vagy egy Spanyol, ki mindig kéz alatt
[van,

Példa reá az **Ellenállhatatlan**;
Ily műnek aztán kettős díj az ára,
Mert nincsen a ki ölhetné magára
A holdvilágban játszó hős ruháját
S az Akadémia sem látja kárát,
Mert ennek is kényelmesebb dolog,
Ha honi eszme kézen nem forog,
Es azt, a mi dicső volt s nemzeti,
Költőinél sirban tisztelheti.

Mutass nekem ma művet másneműt,
Olyat, a mely elevenére ut
Társas világnak sok fájó sebének,
Akkor hiába volt e hosszú ének!
Akkor Jókai művét nem csodálom,
Paródiául bár hűnek találom.

folyást. A fiatal Hadik gróf bizonyára ösmeri azokat a motívumokat, amelyek a főispáni kinevezés előtt e körül folytak és ez is elég hűtökör lehet egy-más politikai aspirációról. Egyébként, ahogy az új főispánhoz közel álló kiváló politikai egyéniségtől értesültünk a főispán elég kimerítő információt nyert a zempléni állapotokról és mint zempléni birtokos régóta megfigyelve a megye közéletét, teljesen tisztán áll előtte a helyzet minden irányban. Legközelebb a zempléni választókerületről nyerrünk tudósítást — igen objektív és a viszonyokat a maguk igaz mélyében ösmerő forrásból — ez képet nyújt majd arról, hogy milyen politikai terrénura lépett az ifju és ambiciózus Hadik gróf. Nagy érdeklődéssel fogjuk figyelni ezt a valóban bravur-munkát igénylő működést.

Zempléni vármegye új főispánjáról és az itteni helyzet ilyen világításáról közölt politikai entrefilet-ét első sorban az új főispán iránti regardeből ujságírói kötelességünk teljes egészében közölni. És e közlés után nem kisérnök a cikket megjegyzéssel, ha nem ösmernök a „Felsőmagyarország” mindenkor jól értesültségét. Mivel pedig a fenti sorok írja az új főispánhoz közel álló forrásból, éppen ott Kassán, ahol a Hadik grófokat jól ismerik, oly információkat közöl Hadik Béla grófról, amelyek fölöttébe becses adatok éppen nekünk zempléniieknek, nem palástolhatjuk örömmünket a fölött, hogy Zempléni vármegye egy mindenfelől ily szép színben bemutatott fiatal, erős és határozott politikai egyéniséget üdvözölhet új főispánjában. Ami a cikk egyéb reflexióit és az új főispánnak ezzel szemben való viselkedését jelzi, arra mi most még nem tartjuk időszerűnek megjegyzést tenni. Majd ráérünk erre, amikor nemsokára magától Hadik Béla gróftól fogjuk megtudni az ő programját és politikai véleményeit.

Molnár István volt főispán bucsuztatása. Abból az alkalomból, hogy Molnár István 19 éves fáradságos, nehéz és buzgó főispánkodása után nyugalomba vonul és hogy ugyanekkor ő felsége a Szent István rend középkeresztjével tüntette őt ki, az e hó 27-iki csütörtöki rendkívüli közgyűlés után 11 órakor, miután a gyűlésen a felmentés publikáltatni tog, a vármegye tiszikara testületileg bucsuzik el volt főispánjától. Ugyanekkor az államhivatalnokok spontán megnyilatkozásból szintén testületileg tisztelegnek az ősz Molnár Istvánnál. Délben 1 órakor pedig a társadalom színe-java adja meg neki a tiszteletet azzal, hogy a Bockkert nyári éttermében rendezendő lakomán tömeges megjelenéssel ünnepélyesen vesz tőle bucsut.

A MEGYE ÉS A VÁROS.

(Megyei közgyűlés. Matolai Etele alispán elnöklete mellett e hó 27-én, csütörtökön, rendkívüli megye közgyűlés lesz, ahol a főispánváltás nyomán felmerült intézkedések és formalitások lesznek tárgyalva.

(Városi közgyűlés. Sátoraljauhely r. t. város polgármestere a város képviselőtestületét e hó 28-ikára péntek délután 2 órára rendes közgyűlésre hívta össze.

A közgyűlés nevezetesebb tárgyai: A gabona vásárról és a termény bevásárlókról szóló szabályrendelet tárgyalása. A cselédek be- és kijelentéséről szóló szabályrendelet tárgyalása. A ministeri rendelet alapján atdolgozott építkezési szabályrendelet tárgyalása. Az utak rendbeszedése tárgyában alkotandó szabályrendelet tárgyalása. A közsegélyezés módja- és mérvéről alkotandó szabályrendelet tárgyalása. A villanyvilágítási és erőátviteli részvénnytársaság kérvénye irodahelyiség kiépítése iránt. A tisztviselők kérvénye évi faszükségletük mérsékelésén keresztül iránt. Tanácsi javaslat a viokai szőlő-ut kiépítéséhez a községi közmunka alaplól bizonyos összeg ki-

utalása tárgyában. Tanácsi határozat a távbeszélő és tűzjelző állomások létesítése tárgyában. És a közgyűlés napjáiig beérkezendő tárgyak.

(Pénztári vizsgálat. A polgármester, a városi főügyész és számvéve kisérétében e hó 24-ikén a városi pénztárban váratlanul megjelenvén a pénztári vizsgálatot megtartotta és ott minden rendben talált.

(Bizottsági ülés Sátoraljauhely r. t. város közigazgatási bizottsága e hó 25-én d. u. 2 órakor ülést tartott. Tárgyalás alá vette a cselédek-be és kijelentéséről, az utak rendbeszedéséről, a közsegélyezés módja és mérvéről alkotott szabályrendeletek tervezetét, azokat elfogadta és a képviselőtestületnek felterjesztésre ajánlja.

(Szőlő-ut. A mocsárkai szőlődűlőben lévő ut régebben oly rossz állapotban volt, hogy annak rendbehozatala égető szükségé vált. Az érdekelte birtokosok az ut helyreállítása végett folyamodván, hosszas felebbezések és előterjesztések után végre a tanács e hó 24-én tartott ülésében döntött, elrendelvén az utnak az érdekeltek kívánsága szerinti kiépítését.

(A vadászati jog bére. Sátoraljauhely r. t. város hegyi és alsó határbeli vadászati jogára a tanács még a múlt évben megtartotta az árverést. A vadászati jogért Róz Gyula tett legmagasabb ajánlatot. Azonban volt olyan aki ezzel nem elégedett meg és a miniszterig felebbezett. A miniszter a minden tekintetben helyesen megtartott árverést megerősítvén, vármegyénk alispánja a Róz Gyulával kötött szerződést jóváhagyta és megerősítette.

HIREK.**Vidéki fiatal emberek.**

Sátoraljauhely, jun. 25.

Levél.

... Végül, mint nagybecsű lapjuknak lelkiismeretes tudósítója, arra kérném a t. redakciót, méltóztatásuk illő megrovásban részesíteni az alábbi esetet: Egy kereskedő két lányát érzékenyen megsértette egy egy fiatal ember. A fiatal ember hallotta, hogy valaki a háta mögött azt sottogja, „ki az? ki az?” — azt hívén, hogy a két leány volt (pedig egy másik fiatal ember volt) visszafordult és ezt mondta: „Fogják be a szájukat”. Kérem a szabad közvéleményt az ilyen durva embert a megérdemelt leckében részesíteni.

Szerkesztői üzenet.

Csakugyan: ön eddig hűségesen beszélt nekünk az összes testvérgyilkos Nucujokat, az ismeretlen tettesek működésének összes tanujleit, a kaszinó összes ovációit; sőt jól emlékszünk arra a leleplezett lányszöktető szövetkezetre, a melyét mi a Vidéki Tudósítások Becsületrendjének másodosztályu vállsalágját akartuk kiutalványozni, — de hasonló esetre, mint a minő a fenti, mi az Ön praksisában nem emlékszünk. Azt kell hinnünk hát, hogy az eset által okozott fölháborodás az ön tudósítói rayonjában oly nagy hullámokat vert föl, hogy ön szükségnek látta lapunk közbenlépését igénybe venni.

„Fogják be a szájukat...“ A társadalmi drámákhoz vezényelt műtészünk nem emlékszik arra, hogy valamelyik francia darab szalonjában egy ur ilyet mondana a hölgyeknek. Nem, az összes kuttók megegyeznek abban, hogy ilyet uri ember uri lányoknak nem mondhat. A leplezetlen őszinteségnek ily kategorikus megnyilatkozására azt szokták mondani, hogy aki teszi: paraszt. Némelyek hozzá teszik: „vidéki fiatal ember”.

Igen, vidéki kedves barátunk, ilyen esetek szereztek meg a vidéki fiatal embernek — a kiket persze bagariapár csizma, bőrbekacs, lóden-kalap és kutyakorbács nélkül el se tudnak képzelni, — azt a rossz véleményét, a melylyel némelyek illetik. Pedig a vidéki fiatal emberek nagy része különb a mi gummi-kabátos hazareményeinknél. Nem olyan léhák, nem affektálnak annyira és a bank-adás szenvedélyét nem üzik oly élénken. Jó fiuk, a kik el tudnak

mulatni egy éjszakát, anélkül, hogy ahhoz valami »seniális botrány« fűződjék. Csakhogy ezeknek a híret nem halljuk meg. Hozzánk csak az olyanok szele jut, mint az ön által leirt kedves ur dolga volt...

Sajnos azonban, a büntető-törvénykönyv ez ellen nem tartalmaz paragrafust és így a dolgot nem bolygathatjuk mi se. Be fogjuk a szánkat, — hogy az önök helységének szálló igéje nyomán szóljunk. Kár azonban, hogy az a másik fiatal ember, a kiről szintén szólni méltóztatik, a vidéki fiatal emberek jó híren ejtett csorbát a helyszínén rögtön ki nem köszöri. A helyszínén és az illető uron...

Fürdőre utazó előfizetőinknek készségelet utánuk küldjük lapunkat habár több ízben is változtatják lakóhelyüket. Kérünk az esetleges cím-változásokról egy levelező-lapon értesítést.

— Kun Bertalan Sárospatakon. Kun Bertalan püspök, főrendiházi tag, a sárospataki lelkészkepesítési és egyévi vizsgákon, ugyszintén az évzáró ünnepélyen személyesen megjelent és e célból a múlt héten Sárospatakon időzött.

— Esküvő. Legeza János ügyvédjelölt Korinkó Ilona kisasszonyt, Korinkó János helybeli birtokos leányát e hó 25-én helybeli oltár elé. A polgári esketést Székely Elek polgármester eszközölte, az egyházi áldást pedig Miklósy István esp. plebános nyújtotta a házaspárnak. A fiatal pár esküvő után külföldi nászutra ment.

— Polgármesteri ebéd. Székely Elek polgármester e hó 25-ikén délután 1 órakor Sieber Ede tankerületi főigazgató kir. tanácsos tiszteletére 16 teritékű ebédet adott. Az ebéd kedélyes hangulatban az esti órákig tartott, természetesen felköszöntőkben sem volt hiány.

— Forroság. Meleg sugarakkal köszöntött ránk junius vége, az ellenmondások hónapja. Az esték és északak gyönyörűek, sejtelmések. De a nappalok! Oh, a nappalok kegyetlenek. A poézisnek semmi nyoma. Akik a napimádó ösök vért érzik ereikben, akik zimankós télvíz idején megáhitozták a napsugarat a vele járó meleggel, azoknak ohajtása csordulatig teljedett. Nagyon nehéz most az élet ezekben a tikkasztó napokban, mikor a testbenlélekben lomha ember sokkal nehezebben huzza a jármát, még ha csak igácska is ez, mint pár héttel ezelőtt. Ha valaha verejtékkel kereste az ember kenyerét, ugy most nagyon ugy cselekszi, a frázisnak minden árnyéka nélkül. De azért jó a nyár, ha kánikula is. Jó a zöldheti vendéglősöknek, jó a földhöz ragadt Schlemihleknek, kiknek semmijük nincs e kerek ég alatt, még árnyékuk sem. Jó a kisebb, legkisebb s még e mértékben is tul való ekszisztenciának, vagyis — hogy is nevezzük — a minuszembereknek. Rongyan sincs hideg, ily időben a gyomor logikája sem oly kélehetetlen s ingyen tanyát ad az utcai pad, a kapualj s a sétatér bokra.

— Záróünnep a Carolineumban. Mint minden esztendőben ugy az idén is e hó 22-ikén szép és értékes záróünnepélylyel végezte a Carolineum leány-növelde az iskolai élet Ez alkalommal a földszinti nagyterem most is nagyobbára hölgyekből álló diszes közönséggel telt meg, nagyon halásan honorálva dícsérettel és lelkes tapssal az ifju növendékek buzgó igyekezetét. A műsor első számát »Auf dem Meere« L. Andretól, Schweitzer M. és Thury Mariska adták elő ügyesen. »E n gesztelhetetlen gyűlölség«-et Tóth költeményét kellemes hanghordozással szavalta Mitrovics Margit. A harmadik piece-t a »Brillant Marsch« tette, melyet Prókay V. Simak J. és Csécsy J. adtak elő Háber Vilma cimbalomkisérete mellett. Ezután a »B ünösök oltalma« Pályi Edétől következett, melylyel Thury M. keltett hatást. A »Harangozó« szépen sikerült énekszám volt. Jó volt a Zajka S. és Stadler M. által előadott »Hubay csárdások« Szépen sikerült még a »Sorento«, melyet zongorán Weinberger B., Beeske A. és Gerőcz

adatok elő. Dicséret illeti az énekar minden egyes számát így: „La Pluie”, „Magyar dalok” a 11-ik pontot, továbbá a 16-ik pontot az „Eine ländliche Concertprobe” és végül a „Szózat”-ot. Sikerült számok még a „Grand Valse brillante” Füzesséry J., Szilágyi M., Eiszelt J. és Tschörner J.-től, a „Magyar táncok” Maláricsik A. és Mitrovics M.-től. A „Tourbillon” előadása gyönyörű volt. Szép volt a „Bienen haus”, melyet zongorán Eiszelt Ilona, cimbalmon pedig Pekáry A. és Köröskényi M. adtak elő, és az „Ungarische Phantasie”, melyet Schweitzer L. és Répászky M. k. ügyes zongorajátékaikkal produkáltak. A husz fontos program közül különösen kiemelendő Petőfi a Hortobágyon melodráma, melyet a remek organumu Pekáry A. szavalt, a precíz zongora kíséretet Pekáry M. szolgáltatta, cimbalmon Laugermann M. játszott igen ügyesen, a hegedű pedig művésziesen Friss Lenke kezelte. Kiemelendő még a „Zwei Schwätzerinnen”, melyet Simán Irénke és Mitrovics Margitka szavaltak. Ezek után még Rosenberg Erzsike „Felköszöntés”-e csinált szép hatást. Mielőtt az ünnepély véget ért volna, Huszár E. köszöntötte fel az intézet előjáróit s bucsuzott barátnőitől. E felköszöntőre azután az igazgató válaszolt rövid beszédben. Ez elvéget ért a szép ünnepség.

— Plebánia felavatás. A szerencsi róm. kath. új plebánia épületét június 23-án avatták fel ünnepélyesen.

— Utcai véres verekedés. Tokajról írja levelezőnk, hogy e hó 23-án, vasárnap, kora délután, parázs verekedésnek voltak szemtanúi a Tokaj főutcáján sétálók. Az „Arany Sas” szálloda alatt lévő korcsmában mulattak: Kocsis Pista, Hudák József és még két más munkás ember. Valami fölött azonban összekulönböztek, miből kifolyólag Hudák, a vasárnapi verekedések rendes hőse, megszurta Kocsist. Erre aztán mintegy jelszóra kivonultak a korcsmából a nagyvendéglő elé és kövekkal, karvastagságú dorongokkal verték agyba-főbe egymást. Ugyannyira elragadta azonban őket a hev, hogy már a békés járókat is ütlelni kezdték. Nevezetesen e dologban az, hogy e nagy zajjal és kiabálással járó verekedés a városházától pár lépésnyire történt, a nélkül, hogy a rendnek egyetlen őre mutatkozott volna a láthatáron. Sőt a mikor veszedelmes jelleget öltvén a dolog, (Hudákot ugyanis megölték volna, ha a szálloda-tulajdonos kezeik közül ki nem menti) rendőrkért futottak. Midőn mindennek vége volt, megjelent Frits Gyula rendőrbiztos, egy rendőr aszisztálása mellett a helyszínen. Ki, — mikor egy pár jelenlévő elégedettségének adott kifejezést — azt felelte: „Tegyétek ki a lapokba.” Ugy látszik, Frits ur szereti nevét nyomtatásban olvasni. Legyen hát neki öröme!

— Vértörvény. Kaszab Ferencz pártói lakos, mint afféle kezdő iparos, nősülési szándékából ismeretséget kötött Rohács József szintén odaváló iparos Mariska nevű leányával. A leány szívesen fogadta Kaszab látogatásait, e attól fogva, hogy megtudta, hogy az a kezét akarja megkérni, kerülte a Kaszabbal való találkozást, dacára annak hogy a leány szülei szívesen látták volna ezt a házasságot. Kaszab észrevette, hogy a leány idegenkedik tőle, de bizva a leány szüleinek jóakarátában tovább folytatta a látogatást és remélte, hogy a leány is majd csak meggondolja a dolgot és beleegeznek a házasságba. Így telt el egy pár hónap. Az elmúlt pünkösdi ünnepek alkalmával Kaszab rászánta magát s forma szerint megkérte a leány kezét. Rohács Mariska ekkor hitározottan kijelentette, hogy hiába való minden törekvés, ő Kaszabhoz nem megy férjhez. A leánynak ez a kijelentése anynyira elkésérette Kaszabot, hogy öngyilkosságra gondolt s másnap meg is vásárolta a revolvert. Tegnapelőtt este 9 óra tájban — így írja levelezőnk — Kaszab arra ment Rohácsék felé. Mariska éppen a kapuban állt és egy fiatal emberrel beszélgetett. A kiköszörözött kérés fegyverét rástította a leányra,

kinék szívet furta át a gyilkos golyó Jeszei Imre, a ki a leánnyal beszélgetett, mikor Kaszab a revolvert elsütötte elfutott. Kaszab őt is agyon akarta löni s az egyik lövés vállán találta is a fiatal embert, de azért tovább futott. Kaszab eközben látva, hogy mindenfelől összefutnak az emberek, maga ellen fordította fegyvert s az utcán fejbe lötte magát. Kaszab és a leány pár pernyi különös után meghaltak.

SZINHÁZ.

Színházi műsor:

Szerdán. **Bibliás asszony** operett. Csütörtökön: **A bor** a Nemzeti Szính. ujd. Pénteken: **Caroline és Tarsa** a vígzs. ujd. Szombaton: **Vizeadmíralis** operett. Vasárnap: **Hoffmann meséi** opera.

** San-Toy. Sidney Jones lágy dallamos muzsikája ismét megtette hatását a sátoraljauhelyi színházban. Az ideai téli színházi évadnak ez a zajos sikerű ujdonsága telt házat csinált, főképp azért is, mert a kassai szintársulat előadásainak jóhíre már megelőzte a hat előadásos vendégzárereplésre ideérkezett kassai művésznöket és művészeket. Lapunk zártakor értesülünk arról, hogy az előadás hatása a legteljesebb, a közönség zajos ovációkkal tapsol és ünnepli a vendégeket. **Káldy** Mariska a cimszerepben hódít, **Rontay** Boriska Dudley szerepében bájos játékával, végtelenül graciosus, temperamentumos táncával ury mint télen, most is teljesen megnyerte a közönséget. **Borbély** császára, **Szebeni** Csu-lija és **Andorfi** főmandarinja pompás alakítások. A rendezés precíz, a kiállítás fényes, a karmester és a zenekar va'óságga remekelnek.

TANÜGY.

Iskolaév végén.

Sátoraljauhely, jun. 24.

Az iskola kapui ismét bezárulnak; néptelen, csendes lesz a hajlék, hol tíz honapon át élénk gyermekereg szívtá magába jövő boldogulásának magvát, a tudományokat. A felsőbb iskolák tanulói is szétmennek a szülőháza minden irányában a családi körbe, hol a komoly munkát felváltja a nyugalom, a szórakozás hogy majdan a jövő iskolaév kezdetén testben-lélekben megújodva, felfrissült erővel kezdhesék meg a munkát.

A gyermeknevelés rendszertelensége és a pályaválasztás iránti érdeklődés hiánya a társadalmi betegségek egyik nyilvánulása. — Nem az képezi ma a szülők gondoskodása tárgyát, hogy a gyermek melyik pályára legalkalmasabb, hanem a szülő a körülményeket tekintetbe véve, kényszereszközök alkalmazásával is olyan pályára adja gyermekét, mely neki legjobban tetszik, amely pályán a gyermeke boldogulásához legtöbbet remél. Természetesen a tudományos, az auri pálya az, mely ma a legvonzóbb, sok szülő véleménye szerint a legboldogítóbb. Szegény, gazdag mind a tudományos pálya felé törekszik a nélkül, hogy vizsgálódása tárgyát képezne, vajjon megfelelő-e ez a gyermek hajlamaihoz. Az ipariskola anyaga mutatja ezt; ott láthatjuk a tanoncokból, hogy a szülőt e pályaválasztásra csak a szükség, a kényszer, de nem a pályaválasztás iránti szeretet vezérli. Vagy nem törődik gyermeke nevelésével, hiszen úgy is „inas”-nak adja, ha pedig a középiskola egy-két osztályát elvégeztette, úgy már az iparos pályát nem tartja a gyermek képességéhez méltónak, bármily küzdelemmel keresztül viszi a középiskola négy osztályán és a kereskedelmi iskola, tanító-képezde, vagy más szakiskola lesz a mentő eszköz. S a gyenge, szakpályákra nem alkalmas ifjúból lesz a „proletár.”

Az iparos pályát a sajtónak védelmébe kell vennie. Védelmébe úgy iparunk fellendülése, iparosaink boldogulása, mint általában a nemzet jólétének előmozdítása érdekében. Mai viszonyaink között az iparos pályát fontos és boldogító pályának tartjuk; annál

inkább, mert nemzetünk jólétének másik előmozdító eszköze, a földművelés részint az időjárás mostohasága, részint az alacsony árak és munkásiány következtében nem mondható a legkedvezőbbnek, vele együtt a kereskedelem virágzása is megakad. S ha összehasonlítjuk az iparos pályát bármely tudományos pályával, a szorgalmas, szakképzett iparos anyagi helyzete bármily hivatalnok helyzeténél jobb. A tekintély és elismerés pedig nem az állás nevéhez, hanem annak betöltésére, az ember egyéniségéhez van kötve.

Bezárulnak az iskola kapui; az iskola a kezébe adja szorgalmuk gyümölcsét, a bizonyítványt. E fontos iratból megismerhetik a szülők gyermekeik tehetségeit, egész szellemi világát, kiolvashatják belőle az iskola jóakaró intését. A szülők a gyermek előhaladását szemlélve, igyekezzenek következtetést tenni a jövőre. Ha erkölcs tekintetében van az iskolának kifogása, igyekezzenek a család jó példadással az elmulasztottakat pótolni; ha szorgalom tekintetében nem ütötte meg a gyermek a mértéket, szorgalom, munkásságra serkentés által készítse elé a jövő tanévre. Ha pedig a gyermek átlépte a tanköteles kort, a középiskolában a bizonyítvány pályaválasztásra int, vizsgáljuk meg a gyermek testi erejét, hajlamait, őszintén, szülői szeretettel, kérdezzük meg, mi óhajt lenni, melyik pályára iránt viseltetik szeretettel, ragaszkodással s félre téve minden kényszereszközt, minden erőszakot, adjuk arra a pályára, a mit szeret, melyen boldogulni óhajt.

Ha gyermekeinket arra a adjuk, a mi után maga is vágyik, ha a hivatászeretet sugarai megvilágosítani kezdik a gyermek lelkét s pályához jóakaró támogatásunk el nem marad, úgy nyugodtak lehetünk a felől, hogy gyermekeink majdan vádlóként nem fognak fellépni. De bármily pályára adjuk gyermekeinket, oltuk szívébe a munkaseretet legszebb erényét bármely pályán, e nélkül nyomorult, boldogtalan.

— A sárospataki vizsgák még egyre tartanak. A főiskolában e hó tizennyolcadikán kezdődött az első vizsga, 19-én volt torna és ének vizsgát, 20-án volt a második lelkész-képesítő. 20-ikától s mult hó végéig tartattak az érettségi vizsgálatok. E héten van az akadémián az alapvizsgálat, a gimnáziumban pedig az évrő vizsga.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

Vasárnapi munkaszünet. A kereskedelmi miniszter az ipari munka vasárnapi szünetelése tárgyában rendeletet adott ki, mely szerint az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. t.-cikk 3. §-a alapján, az 1892. évi 14.837. sz. miniszteri rendelet módosításaként elrendelte, hogy robbanékony áruknak a szállítási eszközökből való kirakása és haza szállítása vasárnapokon, valamint Szent-István napján, egész napon át végezhető, — továbbá a kézi zálogüzletekben a zálogtárgyak bezálogosítása és kiváltása vasárnapokon déli 12 óráig végezhető. E rendelet azonnal életbe lépett — Ehelyt is figyelmeztetjük a kereskedőket, hogy **június és július hónapokban az üzleteket vasár- és ünnepnapokon délelőtt 10 órakor** kell zárni.

MULATSÁGOK.

** Tűzoltó jünialis. A vasárnap délutáni korai eső, vízzel fenyegette a tűzoltók nyári táncmulatságát. De csak fenyegette. Mert öt órára már a legkedvesebb napsugár mosolygott a T o r z s á s zöld pázsitjára, ahol kedélyes hangulattal szép társaságban folyt a multság a késő éjtéli órákig. A mulatságon jelenvolt Dókus Ernő orsz. képviselő is nevével. Tudosiönknak a jelenvolt díszes hölgyközönség köréből sikerült a következőket feljegyezni. A s z o n y o k: Ambrózy Nándorné, Dókus Ernőné, Dókus Gyuláné, Danek Leoné, Évva Ödönne, Főző

Józsefné, Galambos Istvánné, Juhász Jenőné, Juresó Ágostonné, Kiszi Bertalané, Kiszi Kálmáné, Lang Nándorné, Meczner Gyuláné, Dr. Thuránszky Zoltánné. L e a n y o k: Ambrózy Margit, Dienes Mariska, Évva Mariska, Friss Cilli, Juhász Elza, Lang Margit, Meczner Ilona, Répássy Anna, Spillenbergs Sárika, Szentgyörgyi Sarolta.

** Érettségi jünialis. A sátoraljauhelyi főgymnásiumban érettségit tett diákok mint minden esztendőben úgy az idén is e hó 27 ikén **Hadady Géza** tanár díszelnöksége mellett a Bockkertjében nyári táncmulatságot rendeznek.

** A Sárospatakon tanuló ungi ifjúság S z a b ó Endre ev. ref. esperes, Komjáthy Béla egyházmegyei főgondnok, országgyűlési képviselő, Tóth Lajos ev. ref. lelkész védnöksége alatt Csapon, az ungvári ev. ref. felső leányiskola javára július hó 7-én d. u. 4 órakor jótékonycélu nyári táncmulatságot rendez. Beléptidj: személyegy 2 kor., családjegy, 5 kor.

Nyilvános számadás a sátoraljauhelyi izr. népkönyha egyesület által f. hó 19-én megtartott nyári táncmulatság bevételeiről.

Összes bevétel . . . 392 K. — f.
Kiadás . . . 133 K. 02 f.
tisza jövedelem . . . 253 K. 98 f.
Felülfizettek. 18 koronát: Dr. Schön Vilmos 10 koronát Zinner Henrik, 6 koronát Haas Adolf, Widder Gyula 4 koronát Dr. Szepessi Arnold, Dr. Haas Bernát, Schön Sándor, 3 koronát: Dr. Fried Lajos, Dr. Ligeti József Zinner Adolf, Dr. Nánási Adolf, 2 koronát: Dr. Moskovits Vilmos, Dr. Stern Armin, Reichardt Armin, Klár Andor, Dr. Grosz Dezső, Wilhelm Henrik, Wesseli Mór, Frei Miksa, Dr. Roth József, Bettelheim Márton, Frisch Heiman, Fleiszner Frigyes, Dr. Kelnér Soma, Schröder Aladár, Dr. Friedman Armin, Hüber Imre, 1 koronát Bettelheim Mór, Bettelheim Sándor, Láng Ferdinánd, Reichardt Lajos, Dávidovits Adolf.

egyeiket megváltották: 10 koronával: Gróf Mailáth József (Perbenyik) Grünstein Ödön (T-Némethi) Csernitzky István, 6 koronával Juhász Jenő, Dr. Erényi Manó, Dr. Rosenthal Sándor, Grünbaum Simon, 5 koronával: Adler Vilmos, Schweiger Ignátz, 4 koronával: Dr. Rosenberg B. Roth József, Rosenberg Sámuel, (Imregh), Czako Ignátz, Guttman Izrael, Teich Zsigmond, Dr. Fried Samu, Landesman Miksa, Dr. Schön Hugó 3 korval: Kornstein Jenő Kovács József, Vértesszi Zsigmond, 2 koronával: Kádár Gyula, Beregszászy István, Reichardt Gyula, Zinner Bernát, Perlmutter Sámuel, Alexander Vilmos, Weisz Kálmán.

Fogadják az egyesület hálás köszönetét.

Sátoraljauhely, 1901. Jun. 21-én.
Dr. Schön Vilmos Widder Gyula,
e. elnök. e. titkár.
Haas Adolf,
e. pénztárnok.

** A göncvidéki ev. ref. lelkészek köre július hó 4. napján a kékedű fűrdőben kegyeletes célra úyári táncmulatságot rendez. A táncmulatság kezdete a szabadban délelőtt 9 órakor.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza és névtelen levelekre nem válaszol.

H. K. Erre **Jules Simonnak** ezt a híres mondását lehetne alkalmazni: „Szűnj meg rabslólgája lenni egy pártnak és dezertornak gyaláznak.”

Diáknak. 1. Szilágy Virgil kezdésére 1800 végén alakult meg a „Nemzeti kör,” ez kör azt a szerepet foglalta el, amit 1848 előtt az „Ellenzéki kör.” 2. A fogadást megnyerte.

Vitatkozók. A diplomata-nyelv, bővebb értelmezésben az óvatos, sime s feltűnően finom beszédet jelenti. Nem következős azonban, hogy a mai modern kor diplomatái olyan figure de Saxe-ok legyenek, mint elődeik, akiket mintha skatulyából vettek volna ki.

Sz. Kassa. Ha verset közlünk legközelebb sorra kerül.

Nem közölhetők. Együtt voltunk. (Azt, hogy álmoképpen együtt voltak a Monto Rosa hegység egyik eldugott kunyhójában, álomnak valóban szép, de megírni szobban is lehetett volna) Rózsák nyílása (költemény.)

Kiadja: **Éhler Gyula,**

Kátrány

szőlőkaró bevonására és egyéb ezélokra jó minőségben métermázsáncént **6 koronaért** kapható az első s.-a.-ujhelyi petróleum finomító részvénytársaságnál.

Kordókat

használt petroleumosat, olajosat, kátrányosat vásárol a legmagasabb napiár mellett az első sátoraljaujhelyi petróleum-finomító részvénytársaság.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

A Zemplén könyvnyomdájában

egy tanonc

azonnal felvétetik.

Zemplénmegyének legelőkelőbb szállója.

BOCK IMRE

„KORONA“ és „VADÁSZKÜRT“ szállodája,

„CLUB“ kávéháza

Sátoralja-Ujhely, Fő-tér.

Tisztelettel hozom Sátoralja-Ujhely és vidéke, valamint az utazó közönségnek tudomására, hogy a „CLUB“ kávéházat és ennek emeletén levő ujonnan átalakított 14 szobából álló helyiséget átvettem s azt

„KORONA“ vendéglő

elnevezése alatt a közönség rendelkezésére bocsajtom.

Uj üzletem a legelegánsabb Thonnettbutorral van berendezve és villanynyal világítva.

„Club“ kávéháзам legelegánsabb a megyébe.

Fedett helyiség.

Hideg és meleg Buffet.

Jó kávéházi italok.

Kioszk tér

egyedüli Sátoraljaujhelyben, Club kávéházzal szemben, a legkellemesebb esti mulató a Széchenyi sétány park-helyiségében, hol Lukács és Dandás estenként hangversenyt tart.

Jó és olcsó koszt. Minden vonathoz külön társaskocsi közlekedik.

A nagyközönség pártfogását kérve kiváló tisztelettel

BOCK IMRE.

Olcsó árak.

Előzékeny kiszolgálás.

Példás tisztaság.